

роботи. Ця активність залежить від мотивів — стимулів, що викликають бажання у студента поглиблювати засвоєння учбового матеріалу. Такими стимулами є безпосередні та опосередковані. До перших належать високе методичне забезпечення індивідуальної консультативної роботи, захопленість проблемою консультування, використання практичних матеріалів, технічних засобів тощо, а до других — зацікавленість студента оволодіти методами поглибленого вивчення матеріалу, вміння працювати творчо.

Т. П. Михайлова, канд. екон. наук, доц.,
кафедра обліку, аналізу та аудиту в АПК

ОСОБИСТІСНО-ДІЯЛЬНІСНИЙ ПІДХІД ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ НАВЧАННЯ

Проблема якості підготовки фахівців є домінуючою за будь-якої системи освіти, що підтверджує й та увага, яка приділяється питанням її моніторингу у навчальних закладах. Аналіз основного кола проблем, які впливають на якість підготовки фахівців, показує, що однією з основних постає проблема організації навчальної діяльності, адекватної сучасним вимогам щодо рівня підготовки професіоналів.

В існуючій системі організації навчального процесу у вищих закладах освіти аудиторне навантаження протягом семестру становить близько 50 % від загального обсягу навчального часу. Залежно від форми навчання та освітньо-кваліфікаційного рівня підготовки навчальний час, відведений для самостійної роботи студента становить не менше $\frac{1}{3}$ і не більше $\frac{2}{3}$ загального обсягу навчального часу, та час, відведений для індивідуально-консультативної роботи викладача зі студентами, становить 10—20 % загального обсягу навчального часу, відведеного для вивчення конкретної дисципліни.

В той же час чисельні дослідження виявили залежність ступеня засвоєння матеріалу від способу його сприйняття. Зокрема, частка засвоєного тим чи іншим способом є такою: 10 % — від почутого, 30 % — від прочитаного, 50 % — від спостережуваного, 90 % — від здійснюваної практичної діяльності.

Самостійна робота студентів, методика її організації на рівні навчальної дисципліни безпосередньо пов'язані з активізацією пізнавальної діяльності тих, кого навчають. Успішність формування самостійної роботи студентів значною мірою визначається й тим, як викладач здійснює індивідуалізацію та диференціацію

самостійної пізнавальної та виробничої діяльності майбутніх спеціалістів за рівнем сформованості їх самостійності.

Важливішими чинниками витупають також наростаючий інформаційний потік і все більш поширюваний спектр технологічних навантажень. За умов взаємодії тих чи інших засобів, форм і методів навчальний ефект значно різнитиметься й пояснюватиметься з особливостями індивідуальності окремого студента. Останній зможе скористатися отриманими знаннями в подальшій професії лише в тій мірі, в якій навчальний процес відповідав його психофізіологічним особливостям.

Загальним теоретико-методологічним підґрунтям до рішення цієї важливішої проблеми є, зокрема, особистісно-діяльнісний підхід, що застосувала ще в середині 80-х рр. минулого століття І. Зимняя. В межах запропонованого підходу особистість розглядається як суб'єкт діяльності, одночасно як такий, що визначає характер цієї діяльності та спілкування й формується в процесі такої діяльності. Передбачається певна свобода вибору студента як свого шляху, так і підручника, методів навчання, а в деяких випадках і викладача. Основна перевага даного підходу в тому, що він через активізацію внутрішніх резервів створює умови для розвитку гармонійної, морально досконалої, соціально активної, професійно компетентної та такої, що прагне постійного саморозвитку, особистості.

Оптимальне управління пізнавальною діяльністю студентів у цілісному педагогічному процесі найвищою мірою повинно стати особистісно-зорієнтованим, індивідуалізованим. Урахування індивідуальних відмінностей у мотивах навчання, темпах і особливостях пізнавальної діяльності тих, кого навчають, у зв'язку зі станом розвитку організму та психіки, рівнів доуніверситетської підготовки студентів і низки інших факторів виступає каталізатором удосконалення навчального процесу в цілому.

*М. А. Михайлюк, канд. екон. наук, старш. викл.,
кафедра політичної економії обліково-економічних ф-тів*

ОСОБЛИВОСТІ ВИВЧЕННЯ ПОЛІТИЧНОЇ ЕКОНОМІЇ НА ПОЧАТКОВИХ ЕТАПАХ УНІВЕРСИТЕТСЬКОГО НАВЧАННЯ

Трансформаційні процеси, що відбуваються в Україні у напрямку ринкових відносин, зайвий раз підтверджують, що розви-